

**EL LLIBRE  
DE LA SETMANA**

# Una obra mestra de l'art de narrar

## PERFIL

**THOMAS MANN (1875-1955) VA PUBLICAR NOVEL·LES COM 'LA MUNTANYA MÀGICA', 'MORT A VENÈCIA' I 'JOSEP I ELS SEUS GERMANS'. LA SEVA PRIMERA GRAN NOVEL·LA, PUBLICADA ALS 25 ANYS, VA SER 'ELS BUDDENBROOK', RECUPERADA ARA PER NAVONA**

JORDI LLAVINA

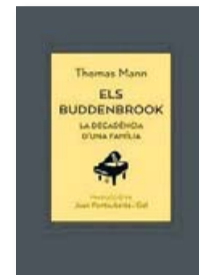
Thomas Mann va publicar aquesta novel·la el 1901, quan tenia 25 anys. Però el geni i el talent que atresora ens continuen admirant molt més d'un segle després. No hi enfila les llargues disquisicions filosòfiques, gairebé enciclopèdiques, que trobem a *La muntanya màgica* (1924) i *El doctor Faustus* (1947), tot i que n'hi ha algunes de molt valuoses; sobretot al final, quan l'última baula masculina de la família, el jove Johann Buddenbrook, *Hanno*, es va manifestant cada vegada més allunyat del món dels negocis dels seus predecessors. Ara bé, la raó narrativa és tan poderosa que tot l'edifici novel·lístic –a diferència de la imponent casa de la ficció, inaugurada l'any 1835 i malvada el 1872, reflex de tota una nissaga– aguanta fermament fins avui.

Influït per Nietzsche, Thomas Mann ja ens dona, al títol, una pista inequívoca: la de la decadència. Ell mateix devia pourar idees i records de

la seva pròpia família, una nissaga burgesa de Lübeck, que també és la ciutat innominada on passa la història. El relat comença als anys trenta del segle XIX i s'acaba el 1876, amb l'únic membre masculí supervivent de la gran saga tancat en un sanatori. L'observança de la tradició fa que alternin dos noms per als hereus: els de Johann i Thomas. Des de temps immemorials es transmet, de pares a fills, aquesta màxima (consell o amenaça): "Fill meu, dedica't amb delit als negocis de dia, però fes tan sols aquells que de nit et deixin dormir tranquil". No tots els hereus n'han fet cas. I, pel que fa a l'últim, el jove Hanno, ni tan sols ha calgut que la tinguis en compte, perquè ha mort de tifus abans d'arribar a la vintena. Tampoc no n'hauria fet cap divisa de vida: en Hanno està tocat per la música, perquè s'ha empeltat de la vena artística de sa mare. Amb el seu pare, és un dels personatges més fascinants de l'obra, i un clar precedent dels cèlebres Tadzio i Hans Castorp.

Hanno encarna la tensió irresoluble entre el deure familiar i la vocació artística (i, tant com aquesta, la vocació de llibertat). El seu oncle Christian, l'ovella negra de la família, no ha tingut mai prou coratge per plantar-se davant son germà: és un pobre d'esperit, un hipocondríac irredempt i, a sobre, un baliga-balaga. El dels Buddenbrook és un llinatge d'ordre, nodrit d'homes ben dotats per als negocis i la política municipal. Però el jove músic trenca definitivament la cadena. Com l'Estevet de Santiago Rusiñol, tot i que amb una *distingida* tendència a la malenconia i una consistència moral que són molt lluny del protagonista de la popular *Auca*.

La novel·la és un goig del començament fins al final. L'Antonie, una de



**ELS BUDDENBROOK**  
THOMAS MANN  
NAVONA  
TRADUCCIÓ DE JOAN FONTCUBERTA I GEL  
886 PÀG. / 39 €

**LA NOVEL·LA DE THOMAS MANN ÉS PLENA DE PÀGINES D'ESTRICTA LLIÇÓ NARRATIVA, DE PENETRANT OBSERVACIÓ MORAL, EN TEMES COM LA MALALTIA I LA MORT**

les germanes, marcada per la malstrugança, va anotant els grans esdeveniments familiars en un llibre. Les festes sonades se celebren a la sala dels paisatges de la mansió. Mann retrata, amb mà mestra, una ciutat mitjana: personatges que parlen en dialecte –el baix alemany–; la tensió entre el nord (d'on procedeixen) i el sud (on, de tant en tant, s'han de desplaçar); la manera diferent de viure la fe entre el protestantisme, tan arrelat en l'esperit de la família, i el catolicisme. Quantes pàgines d'estricta lliçó narrativa, de penetrant observació moral: sobre la malaltia, posem per cas, i la mort. Quina manera més elegant d'enunciar els diversos decessos, sovint al final del capítol! L'autor descriu amb una minuciositat gairebé obsessiva el cos dels personatges –les faccions, la pell, els cabells, les dents–, i quantes clarícies no ens en dona! De tant en tant, esquitlla en el seu relat una nota irònica per relaxar l'ambient familiar, d'extrem rigorisme (aquell os dissecat, regalat als Buddenbrook, que sosté una safata en què deixen les claus; aquell lloro de caldentista Brecht, que diu "un *momang!*" en lloc d'"un moment!").

Fonda meravella de l'escriptura, en la meritòria traducció recuperada de Fontcuberta! "Sé que moltes vegades els signes i els símbols externs, visibles i tangibles, de la felicitat i del progrés apareixen quan en realitat ja tot va costa avall", diu Thomas, lúcid de cop, a la seva germana Tony (aquest mateix és el tema de la seva novel·la curta *L'enganyada*). Capítols com el de la celebració de Nadal o el de la mort d'aquest mateix personatge són, ras i curt, obres mestres de l'art de narrar. Tota la novel·la, de fet, ho és, encara que l'autor la considerés "una obra de joventut". ♦♦



BUNDESARCHIV

## Una mirada canina a l'amor

JORDI NOPCA

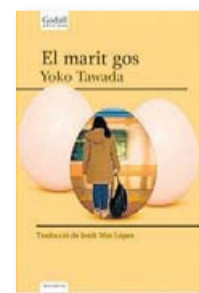
Els afortunats que ja hagin llegit *L'amic*, de Sigrid Nunez (Navona / Anagrama, 2019), novel·la que ens recorda que les digressions intel·ligents i l'emoció avancen molt bé plegades –narrativament parlant–, deuen estar al corrent que la protagonista és una escriptora que acull el gran danès d'un amic escriptor que s'acaba de suïcidar. Viuen tots dos en un pis de 45 metres quadrats, a Manhattan, i mentre s'acostumen l'un a l'altre la narradora busca les semblances i diferències amb la situació que descriu J.R. Ackerley al volum de memòries *Mi perra Tulip* (1956). Els dos llibres estan connectats per la devoció cani-

na dels amos: la protagonista de *L'amic* no arriba a establir-hi cap relació física, com sí que passa a la narració d'Ackerley. És inevitable pensar en aquests dos exemples recents d'amor, sigui sublimat o terrenal, quan s'arriba a la tercera i última narració d'*El marit gos*, de Yoko Tawada. L'escriptora, nascuda a Tòquio el 1960 però resident a Alemanya des del 1982 –publica en totes dues llengües–, planteja en aquest relat d'una cinquantena de pàgines un viatge fins a una acadèmia de repàs on la seva propietària, Mitsuko Kitamura, explica un conte surrealista als seus alumnes. Una serventa d'una princesa



CRISTINA CALDERER

a qui li feia mandra netejar sa majestat quan anava al lavabo va dir a un gos negre que se l'estimava molt: "Llepa-li el cul ben net. Si ho fas, t'hi podràs casar". Al cap d'un temps de sovintejar aquesta pràctica, el gos va raptar la princesa, se la va emportar al bosc i s'hi va casar. La Mitsuko no dona gaire importància al relat fins que, al cap d'unes setmanes, apareix un home a l'acadèmia amb qui acaba tenint una relació sexual que fa pensar en les habilitats del gos negre. A poc a poc, el lector descobrirà que el vincle entre la Mitsuko i el nouvingut és d'una animalitat que recorda –pel que fa a les habilitats més pri-



**EL MARIT GOS**  
YOKO TAWADA  
GODALLE EDICIONS  
TRADUCCIÓ DE JORDI MAS I LÓPEZ  
164 PÀG. / 18 €

màries– aquell conte que explicava als alumnes. A Yoko Tawada, inèdita en català fins ara –en castellà li vam poder llegir *Memòries de una osa polar* (Anagrama, 2018)– li agrada barrejar quotidianitat amb elements que semblen trets de llegendes o faules. Passa a *El marit gos*, però també a *Talons extraviats*, que també orbita al voltant del compromís impossible amb un home (amb tota una simbologia de panys i manyans digna de ser psicoanalitzada). La màscara, un altre tema fèrtil en interpretacions, té un protagonisme especial al tram final de *Persona*, un conte sobre una jove estudiant japonesa de literatura instal·lada a Hamburg amb el seu germà que va descobrint una societat plena de prejudicis, cínica i avorrida que l'escriptora es mira amb sentit de l'humor. ♦♦